

KKI

4:1

Hogyan alakult Románia politikája
2020 járvány sújtotta tavaszán?

KKI 4:1

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2020.

Szerkesztő:

Barabás T. János – Külügyi és Külgazdasági Intézet

Illyés Gergely – Nemzetpolitikai Kutatóintézet

Pászván Zsolt – EUROCOM Sajtófigyelő Kft.

Pataky István – a Magyar Nemzet romániai tudósítója

Barabás T. János – Külügyi és Külgazdasági Intézet

Tördelés:

Lévárt Tamás

Fotó:

flickr.com

<https://realitateasportiva.net/ultima-ora-romania-a-depasit-pragul-de-10-000-de-cazuri-de-coronavirus-care-este-bilantul-deceselor/>

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Külügyi és Külgazdasági Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának

A sorozatban eddig megjelent kiadványok

2020/10. [How Do You Evaluate the Current Stage](#)

[of the Implementation of the Saudi Vision 2030 Reform Program?](#)

2020/09. [Melyek a 2020-as szlovák parlamenti választás legfőbb kérdései?](#)

2020/08. [Mi várható a Közel-Keleten és Észak-Afrikában 2020-ban? \(2.\)](#)

2020/07. [Mi várható a Közel-Keleten és Észak-Afrikában 2020-ban? \(1.\)](#)

2020/06. [What Can Be Expected in the Western Balkans in 2020?](#)

Régebbi számaink elérhetőek a [KKI](#) honlapján.

A Külügyi és Külgazdasági Intézet 4:1 című sorozatában négy kutató válaszol röviden ugyanarra – a nemzetközi politikát és gazdaságot érintő – kérdésre. Célunk a magyarországi tudományos viták elindítása és a szakértők közötti párbeszéd elősegítése. E számunkban a következő kérdésre kerestük a választ: „Hogyan alakult Románia politikája 2020 járvány sújtotta tavaszán?”

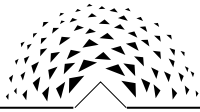
ILLYÉS GERGELY

A koronavírus megjelenése előtt – részben még azt követően is – a román belpolitika az előrehozott választások kérdésköre körül forgott. A parlamentben kisebbségben levő Nemzeti Liberális Párt (Partidul Național Liberal – PNL) [a 2019. novemberi győztes államfőválasztás](#) után igyekezett kiprovokálni saját bukását, hogy elérje a parlament felosztatását és ezáltal az előrehozott parlamenti választások kiírását. Ezt egyrészt a számukra kedvező közvélemény-kutatási adatok, másrészt az motiválta, hogy így a szeptemberre előirányzott 40 százalékos nyugdíjemelést a választási sikeresség veszélyeztetése nélkül halaszthatták volna el a bizonytalan jövőbe.

A kormány a kétfordulós polgármester-választás bevezetése érdekében tett kormányzati felelősségvállalással érte el saját megbuktatását. Mivel a parlamenti mandátumok mintegy 40 százalékaival rendelkező Szociáldemokrata Párt (Partidul Social Democrat – PSD) számára ez a módosítás egyértelműen hátrányos lett volna, és az RMDSZ is erre az álláspontra helyezkedett, így a felelősségvállalásra válaszul kezdeményezett bizalmatlansági indítvány átment a parlamenten. [2020. február elején megbukott Ludovic Orban kormánya](#), de más kérdés, hogy a PNL-nél jobban kevés politikai erő szerette volna a kormánybukást. Meg is tettek ennek érdekében mindent, ezért néhány képviselőjük a biztonság kedvéért megszavazta az indítványt.

Az előrehozott választások lehetőségéhez tehát egy lépéssel közelebb került a kormánypárt és szövetségese, Klaus Johannis államfő, ám ami ezután következett, az újabb fejezettel gazdagította az egyébként is rendkívül színes 1990 utáni – sokszor az abszurditás határát súroló – román politikatörténetet. A bukott Ludovic Orban ügyvezető miniszterelnök ugyanis kijelentette, hogy céljuk az előrehozott választások minden áron való kieszközlése, és csak azért neveznek meg egymás után két miniszterelnök-jelöltet, hogy teljesítsék az alkotmány formális feltételeit, de ők maguk sem fogják megszavazni saját kormányukat. Az ezzel a gondolatmenettel láthatóan egyetértő Klaus Johannis ezt követően az éppen megbukott Ludovic Orbant kérte fel kormányalakításra, aki a korábbi kormánnyal összetételében megegyező testületet terjesztett a törvényhozás elé.

Tervüket azonban megghiúsította a parlamenti ellenzék, amely az alkotmánybírárság előtt támadta meg Orban újbóli nevesítését, és a taláros testület éppen a második Orban-kormányról való szavazás napján mondta ki: az eljárás alkotmányellenes, ezért nem is számít bele a két miniszterelnök-jelölésbe, ami szükséges a

parlament feloszlatásához. A szavazásra egyébként kvórum hiányában nem került sor, és Ludovic Orban visszaadta a megbízást az államfőnek, aki egy újabb kormányalakítási megbízást adott ezúttal az ügyvezető pénzügyminiszternek, [Florin Cîțunak](#). Cîțu az egyik legkevésbé elfogadott kormánypárti politikusnak számít az ellenzék körében. Ezért – bár ezt ezúttal nem mondták nyíltan ki – arra számíthattak, hogy az általa felállított kormányt biztosan nem szavazza meg a parlamenti mandátumok többségével rendelkező ellenzék.

Minden bizonnyal tovább folytatódott volna ez a nyugati demokráciákban szokatlan politikai játszma, ha közben nem terjed el a koronavírus Romániában is, és az egyre romló közegészségügyi helyzetre reagálva a parlamenti pártok nem lépnek a gyors cselekvés útjára: világossá tették, hogy mihamarabb szavazni akarnak a Cîțu-kormányról, és az összes párt arra az álláspontra helyezkedett, hogy az országnak a vészhelyzetben teljes jogú kormányra van szüksége, ezért megszavazzák a Florin Cîțu vezette kabinetet. Erre talán nem volt felkészülve sem Ludovic Orban PNL-elnök, sem maga Florin Cîțu, mert a kormányalakítással megbízott politikus a kormánya beiktatásáról szóló szavazás előtt 15 perccel visszaadta a megbízást az államfőnek.

A politikai helyzet tehát semmit sem változott az Orban-kormány bukása óta, az ország több mint egy hónapig az előrehozott választások kérdésével volt elfoglalva, de március közepére a járvány miatt világossá vált: ez lehetetlen vállalkozás. A vészhelyzetben ráadásul az ügyvivő Orban-kormány – egy kormánypárti politikus megfertőződése miatt – karanténba helyezte magát, de a válságra rekordgyorsasággal, 48 óra alatt megoldást találtak: Klaus Johannis újra Ludovic Orbant jelölte miniszterelnöknek, a miniszterjelölteket online meghallgatásokon – néha azokat is mellőzve – jóváhagyták a parlamenti szakbizottságok, és a plénum is ellenszavazat nélkül áldását adta a régi/új kormányra, amely összetételében lényegileg nem különbözik attól, amely február elején megbukott a parlamentben.

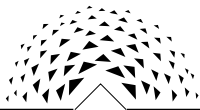
Bár az a politikai játék, amelyet a PNL és Johannis próbált irányítani, végül semmilyen konkrét eredményt nem ért el, ez az időszak az alkotmánybíróság döntése miatt mégis fontos tanulsággal szolgált a román demokráciára és politikai rendszerre nézve. A taláros testület ugyanis kimondta, hogy az előrehozott választások alkotmányban szereplő lehetősége nem azt jelenti, hogy egy politikai válság megoldásához el lehet „játszani” a kormányalakítási „színdarabot”, ez teljességgel ellentétes az alkotmány szellemével. Az ugyanis arról szól, hogy amennyiben egy kormány elveszíti a bizalmat a törvényhozásban, akkor az elnöknek arra kell törekednie a miniszterelnök-jelöléssel, hogy egy új parlamenti többség alakuljon ki és mihamarabb új kormány kezdje el a működését, megoldódjon a válság, és csak a legvégső esetben – ha a többség kialakítása lehetetlen – oszlathatja fel a parlamentet. E tapasztalat megszerzése után az előrehozott választások kiprovokálása valószínűleg kikerül a román pártok elméleti eszköztárából, és remélhetőleg egyértelmű lesz az is, hogy egy kormány bukása után az államfő nem cselekedhet az aktuális parlamenti erőviszonyok teljes figyelmen kívül hagyásával.

PATAKY ISTVÁN

A Nemzeti Liberális Pártnak (PNL) a 2019-es győzelmi sorozat (magabiztos siker az európai parlamenti megméretésen és a volt pártelnök, Klaus Johannis izgalommentes újrázása az államfőválasztáson) megkoronázását, a teljes politikai hatalom átvételét hozhatta volna az idei év. E cél mielőbbi elérésének megvalósítására építette 2020-as stratégiáját a jobbközép formáció. A parlamentben kisebbségben lévő PNL-nek az ellenfelek megosztására alapozó taktikája azonban kétszer is megbukott: nem sikerült végigvinni a kétfordulós polgármester-választást visszaállító törvénymódosítást, és nagyot bukott az előrehozott parlamenti megméretés kieroszakolására tett többszöri próbálkozás is. Az, hogy Ludovic Orban végül miniszterelnökként folytathatta, a bukaresti politikai élet pedig elkerülte a totális zűrzavart, a koronavírus-járvány megjelenésének köszönhető. A veszélyhelyzet előszobájában, a törvényhozás legnagyobb frakciójával rendelkező [Szociáldemokrata Párt](#), de a többi párt is azonnal „letette a fegyvert”, és támogatást biztosított az újabb Orban-kormányban, amelyet így egyedül terhel a felelősség a súlyos egészségügyi, valamint gazdasági válság kezeléséért. A koronavírus-járvány első napjaiban Raed Arafat, a belügyminisztérium katasztrófavédelmi államtitkára vált az események főszereplőjévé, ő jelentette meg a kormányt. A palesztin származású orvos a romániai Sürgősségi Életmentő Szolgálat és a légimentő-szolgálat alapítójaként vált igazi sztárrá. Bár rendszeresen érik politikai jellegű támadások, népszerűsége töretlen. A kabinet arcaként tudta most hitelesen közvetíteni a lakosságnak a helyzet súlyosságát, a szigorú intézkedések indokoltságát. A miniszterelnök és az államfő gyorsan átlátta, hogy Arafat majdnem egyszemélyes kommunikációja csak egy bizonyos pontig jelent előnyt a kormányban, beárnyékolhatja, felejthetővé teheti a legfontosabb politikai szereplőket. Ludovic Orban kormányfő fokozatosan átvette a kommunikációt, jelenleg szinte naponta nyilatkozik, ad interjút különböző televízióknak. Marcel Vela belügyminiszter mellett továbbra is megjelenik Arafat, de a fontos bejelentéseket a tárcavezető teszi. Miután egyre több kórházban merültek fel komoly problémák és szabálytalanságok, amelyek fertőzésekhez, egyes intézmények ideiglenes bezárásához vezettek, váltás történt az egészségügyi tárca élén. Az államtitkárból miniszterré előléptetett Nelu Tătaru mára átvette a főszerepet a helyzet kezelésében. Jól kommunikál, a sajtó kedvencévé vált. Arafat mellett – vagy inkább helyett – ő vált a kormány hiteles arcává.

A román kormány a járvány kezdetétől az „erős kéz” politikáját választotta, a kihirdetett, majd egyszer már meghosszabbított sürgősségi állapotban katonai rendeletekkel szabályozza a hatósági intézkedéseket. Sürgősségi kormányrendeletekkel hoz döntéseket a kabinet, az ellenzéki pártokkal való egyeztetés, együttműködés gyakorlatilag megszűnt.

Románia a koronavírus-járványra, illetve az ezzel összefüggésben kihirdetett sürgősségi állapotra hivatkozva felfüggesztette a strasbourgi székhelyű Európa Tanács Emberi Jogok Európai Egyezményének az alkalmazását. Ezzel

párhuzamosan az Orban-kormány a járványválság idején is erősen átideologizált politikát folytat. Az Egyesült Államok iránti feltétlen lojalitás és a pekingi kommunista vezetéssel kapcsolatos elvi kifogások miatt Bukarest minimálisra csökkentette a viszonyát Kínával, ami most a védőmaszkok beszerzésében is megnyilvánult: Románia inkább Dél-Koreából vásárolt be, az állam látványosan kerülte a kínai lehetőséget. Bogdan Aurescu külügyminiszter az európai uniós összefogásról írt cikket a brüsszeli szócsoék számító EUobserver című lapban, amelyben méltatta a külföldről hazatérő vendégmunkások átutazására létrehozott közlekedési folyosókat Magyarország megemlézése nélkül. Eközben a kormányhoz közeli bukaresti média feltűnő gyakorisággal közöl a magyar miniszterelnököt egyfajta unióellenes és oroszbarát diktátorként bemutató cikkeket.

Az ellenzék elfogadta a kormány átmeneti „erős kéz” politikáját. A szociáldemokraták visszafogottan bírálják a járványügyi helyzet kezelését, a kritikájuk szinte kizárólag munkaügyi és gazdaságvédelmi szempontok mentén fogalmazódik meg. Nagyvonalakban ugyanezt a taktikát követi a jobbközép Mentések meg Romániát Szövetség (Uniunea Salvați România – USR) is, de jóval kevésbé hallhatóan. Két ellenzéki politikus kritikája markánsabb: Traian Băsescu exállamfő, jelenlegi európai parlamenti képviselője, valamint Victor Ponta volt miniszterelnöké. Ma még nehéz megállapítani, ki profitált igazán politikailag a romániai járványhelyzetből, az viszont már most bizonyos, hogy eltűnik a bukaresti politikai retorikából, tematikaválasztékból a román diaszpóra. Ha eddig a külföldön élő románok a posztkommunista vezetések hibájából távozott, az „európai” liberális jobboldalért tűzbe menő, választási győzelmük érdekében hosszú órákig sorban álló „felvilágosult” réteget képezték a jobbközép pártok üzeneteiben, az utóbbi hetekben ez az ügyesen kitalált és jól megfestett kép apró darabokra tört. Romániában most külföldről hazaérkezőnek lenni egyet jelent a fertőzött, felelőtlen, civilizálatlan, követelőző állampolgárral. Aki ráadásul a karanténos, elkülönítő, tehát barátságtalan fogadtatás miatt épp azzal a jelenlegi román vezetéssel a legelégedetlenebb, amely eddig megbízható szavazóként számíthatott rá.

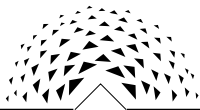
A júniusban esedékes helyhatósági választásokat elhalasztották, de a kormányzó PNL-nek továbbra is kiemelten fontos lenne, hogy ősszel megtarthassák a parlamenti megméretést. [Egy márciusi felmérés](#) szerint a PNL 37 százalékon áll. Ez egy kis visszaesés ellenére stabil előnyt jelent a nagy rivális Szociáldemokrata Párttal szemben, amely úgyszintén veszített támogatottságából, így 24 százalékra számíthat. Az USR kicsit javított, a voksok 12,5 százalékával számolhat, de miután szövetségben indul a megméretésen a Dacian Cioloș volt miniszterelnök által vezetett, 6,5 százalékon álló Szabadság, Egység és Szolidaritás Párttal, közel húszszázalékos eredményt is elérhet. A Ludovic Orban által vezetett kormány támogatottságának megtartását elsősorban arra alapozza, hogy az állam finanszírozza majd azon dolgozók bérének hetvenöt százalékát, akiket kényszerszabadságra küldtek a koronavírus miatt nehéz helyzetbe kerülő munkáltatók. Ma lehetetlen vállalkozás megjósolni, miként vizsgálják a román kabinet a járványkezelés terén, hogyan ítélik azt meg a potenciális szavazópolgárok.

Ami viszont valószínűsíthető: a krízist közvetlenül követő romániai megméretésnek a szavazói érdektelenség lesz a meghatározó jellemzője, ami a még mindig politikai újoncnak számító USR-nek és a válságos helyzetében is jól szervezett PSD-nek [kedvezhet](#).

BARABÁS T. JÁNOS

A járvány nem változtatott a román külpolitika alapjain. Klaus Johannis államfői választási [programjában](#), valamint a kormány [külpolitikai programjában](#) is hasonlóképpen vannak megfogalmazva a külkapcsolatok főbb feladatai: „az Amerikai Egyesült Államokkal való stratégiai partnerség erősítése és kiterjesztése, valamint Románia szerepének és erőfeszítéseinek növelése az Európai Unióban, illetve a NATO-ban”. A három prioritásból kettő az Amerikai Egyesült Államokkal, egy pedig a német–francia páros által dominált EU-val tűzi ki célul a kapcsolatok erősítését, ami a román politikai elit prioritásait is jelzi. Az atlantista, Amerika-barát biztonságpolitika lenne a gazdaság húzóereje is (IT, energiaipar, bányászat). Ugyanakkor Romániának elsősorban EU tagállamok a fő gazdasági partnerei, ezen belül kiemelten a gépiparban. Ez a gazdaságpolitikai ellentmondás lehet az egyik oka a zavaros infrastruktúra és regionális fejlesztés politikáknak – vagyis annak, hogy az ország alig van összekötve autópályákkal, energiavezetékekkel nyugat felé. Ugyanakkor, köszönhetően a nyugati befektetőknek, az erdélyi és bányászati megyék az országos átlag fölött fejlődnek, mintegy cáfolva a hivatalos gazdaságpolitikai prioritásokat. A bukaresti elit több fejlesztési forrást szeretne a déli és keleti elmaradottabb területeknek. Ez a kormányzati igyekezet inkább az előző szocialista (Partidul Socialist Român – PSD) kormány idején volt tapasztalható, a mostani nemzeti-liberális vezetőségnek látszólag a járvány miatt nem nyilvánította még ki egyértelműen a gazdaságpolitikáját. Így 2020 áprilisának végéig nem kezdődött el még nagyobb befektetési projekt sem például autópálya- vagy gázvezeték-építés területén. Ennek a gazdaságpolitikai tétovázásnak meglátásom szerint nem csupán a koronavírus-járvánnyal való megszorítások az okai, hanem már heveny módon jelentkeznek a külgazdaság/külpolitika gondjai is. Vagyis az, hogy az Egyesült Államoknak lassan, de biztosan csökken az érdeklődése térségünk iránt (amerikai befektetések stagnálása, Washington Ukrajna-politikája, az USA balkáni érdeklődésének csökkenése, Török Áramlat-vezeték beindulása) – a román export pedig nem tud lényegileg növekedni az EU felé.

A gazdasági növekedés megtorpanása és az államadósság növekedése miatt a kormánynak határozottabban kellene válaszolnia a geopolitikai kihívásokra. Olyan külpolitikát kell kialakítson, amely a járvány múltával hatékonyan indítja be a gazdaságot. A rövid távon várható külpolitikai lépések kikövetkeztethetők a [Román Külügyminisztérium honlapján](#) szereplő idei főbb tennivalók, aktuális akták fejezetéből:

- A Romániába telepített amerikai rakétaelhárító rendszer tovább fejlesztése. Az ezzel összefüggő technikai és biztonsági feltételek javítása.
- A NATO-csúcstalálkozók határozatainak megvalósítása. Itt szerepel a román katonai költségvetés növelésének szándéka, a nyitott kapuk politika támogatása, a hibridhadviselés-képesség kiépítése, partnerség keresése az USA mellett az Egyesült Királysággal is.
- Energiabiztonság. Ebben a dossziében szerepel a fekete-tengeri szénhidrogén kitermelésének beindítása; a BRUA gázvezeték megépítése; Törökországgal, Görögországgal és Bulgáriával regionális együttműködés; interkonktor építése Magyarországgal, Bulgáriával, Moldova Köztársasággal; a Iași–Chișinău villamos vezeték megépítése; USA-partnerség a Cernavodai Atomerőmű bővítése és a fekete-tengeri energiaüzlet területén.
- Moldova Köztársaság európai integrációja. Regionális projektek beindítása. Az EP-ben működő Moldova lobbicsoport aktiválása (megjegyzés: ennek tagja Magyarország is).
- OECD-tagság elérése (megjegyzés: itt szükség lesz Budapest támogatására).
- Az EU Alapvető Jogok Ügynöksége vezetői tisztségének elnyerése. Aktivitás az EU 2020-as Stratégia, az EU Migrációs Agenda-, valamint az EU Duna Régió Stratégia megvalósításában.
- Az USA vezette Demokratikus Közösség fórum (nemzetközi egyeztető, tanácskozó szervezet) vezetői tisztségének elnyerése.
- A Három Tenger Kezdeményezés projektjeinek továbbvitele.

Értékelésben Románia idei külpolitikai agendája úgy folytatja az eddigi atlantista biztonságpolitikát, hogy új eszközökkel bővítve igyekszik regionális vezető hatalommá válni. Így Bukarest a demokrácia és az emberi jogok regionális bajnoka kíván lenni. A térségbeli együttműködések közül azokat emeli ki (Három Tenger Kezdeményezés, görög–román gázvezeték, Moldova-projektek), amelyekben vezető szerepet játszhat, vagy befolyását erősítheti. Az USA részéről való esetleges érdeklődéscsökkenést tehát a szűken vett atlantista együttműködési körön kívül igyekszik kiegyenlíteni. Magyarországgal csak érintőlegesen szándékszik kapcsolatokat tartani EU-s lobbizás, OECD-tagság, és gáz interkonktor ügyekben. Románia többi nagyrégiós partnere sem szerepel kiemelten az idei tervekben, legfeljebb energiaügyekben. Ez viszont el- lentmond az exportnövelés kormányzati szándékának, mert a járvány visszaszorulása után leggyorsabban a vámmentes közép-európai térségben, hagyományos partnerei körében növelhetné kivitelét. Szembetűnő az EU-val való kapcsolatok hanyagolása és a biztonságpolitika elsőbbsége. Ez utóbbi sem túl logikus, hiszen az EU-projektek tudják leggyorsabban megmozdítani a bénultság után a gazdaságot, nem a bizony- talan és hosszú távon hozadékot hozó energiaipar.

További gondok is fellelhetők a román rövid távú külpolitikai agendában. A Kíná- tól elvett, és az USA-nak adott cernavodai atomerőmű-bővítéshez nincsen meg a költségvetési háttér, akárcsak több fent említett infrastruktúra-projekt fedezete is hiányzik (Három Tenger, Moldova stb.) A csekély költségvetési tartalék még az uni- ós segítséggel is inkább csak az intézmények túlélésére, valamint a mikro-, kis és

középvállalkozások (kkv) és a munkanélküliek szerény támogatására lesz elég az idén (az IMF 5%-os GDP-csökkenést jósol Romániának). Különösen érdekes Románia azon szándéka, hogy a térségben a demokrácia és a jogállamiság kiterjesztője legyen, hiszen például az EU továbbra is monitorizálja a korrupciót és az igazságügy zavarait, a nagyarányú kivándorlási szándék egyik oka továbbra is a demokrácia deficitje.

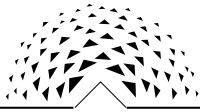
Összességében Románia a nyugati gazdasági, biztonsági rendszer gyengeségei, valamint a járvány bizonytalanságai ellenére ambiciózusan tovább halad a regionális vezető hatalmi helyzet elnyerése érdekében, de ennek egyre inkább hiányoznak a gazdasági és nemzetközi politikai feltételei. A mostani rövid távú román külpolitikai cselekvési terv így csupán vágy maradhat, és nem fedí a valós lehetőségeket: együttműködés a régióban, export húzta gazdaság növelése, belföldi reformok (adminisztráció, oktatás, egészségügy) külkapcsolatokkal való elősegítése. Mindez viszont a külpolitika alacsony hatékonyságát vetíti előre, ami azt jelenti, hogy az ország kevésbé fog tudni beleszólni az európai ügyekbe, és jobban ki lesz téve kedvezőtlen nemzetközi befolyásnak, amely leginkább keletről érkezik – és nem a szomszédoktól.

PÁSZKÁN ZSOLT

Romániában a 2020-as járvány idején is információs hadviselés zajlik elsősorban az elektronikus médiában, és egyre több jele van annak, hogy ez nem spontán, konjunkturális akció, és nem a jelentős mértékben elbulvárosodott román főszórá média könnyen eladható téma iránti vágyának kielégítéséről van szó. A média kampány tervezettségére utal, hogy egyes álhírek összehangoltan jelentek meg hasonló szövegezéssel (például a magyarországi tranzitálás állítólagos akadályozása) és nem csupán a tévében, hanem a szűkebb körnek szánt, igényesebb írott médiában is.

A fentiek miatt érdekes megfigyelni, miként jelent meg a koronavírus-járvány ügye a román médiában és miként kapcsolódott erre rá a magyarellenes információs hadviselés. Ennél a pontnál tisztáznám, hogy a magyarellenesség alatt a magyar közösség általános megbélyegzését, diszkriminálási szándékát értem, aminek ürügye lehet a budapesti kormány kritikája – bár önmagában ez utóbbi természetesen nem mindig fed magyarellenességet:

- Március első napjaiban a román sajtó elsősorban a Nemzeti Liberális Párt (PNL) igyekezetével foglalkozott, hogy az előrehozott választás kiprovokálása érdekében megbuktassa a saját kormányát, míg a magyarellenes diskurzus a gyergyóditrói pékügy torz bemutatására összpontosított (nem mutattak be helyi vagy ázsiai vendégmunkás-véleményt, pontatlanul idézték a tényeket, magyarországi összeesküvéseket láttak, általánosan bélyegeztek meg rasszizmussal egy egész közösséget). Az összehangolt dezinformációt hozta szintén a teljes román sajtó, de ezek közül is kiemelkedik a G4Media, a HotNews, az Adevărul, a Szabad Európa Rádió román szerkesztősége.

- Március 3-án egy fajsúlyos szerző [figyelmezteti](#) a még mindig előrehozott választást kiprovokálni akaró Klaus Johannis elnököt és a PNL vezetőségét a „magyar veszélyre” az úz-völgyi temető esetével és a Hargita Megye Tanácsa üléstermébe (egy magyarországi küldöttség miatt) kihelyezett magyar zászlóval kapcsolatban.
- A következő napokban továbbra is az előrehozott választás uralja a román médiát, a gyergyóditrói ügy pedig még mindig jelen van, de már kevésbé.
- Március közepén a magyarelles diskurzusban hirtelen megjelenik egy új [„magyar veszély”](#), többek között Nicu Popescu volt moldáv külügyminiszter pánikol Orbán Viktor kormányfő kisjenői (Chişinău) látogatása miatt (médiá: Szabad Európa Rádió moldovai szerkesztősége, G4Media, HotNews, Adevărul).
- Március 16-a után kezdett a román médiában hangsúlyosabban megjelenni a koronavírus-ügy, úgy tűnt, a figyelem a küszöbön álló gondokra terelődik, de „magyarelles fronton” folytatódott az a gyakorlat, hogy amikor nincs friss téma, régebbi ügyeket vesznek elő, bármiféle relevancia nélkül.
- Március 17-én viszont újra Magyarország és a magyar kormány került előtérbe, ezt az időpontot tekinthetjük az információs hadviselés „áthangszerelési” pillanatának. A forgatókönyv nagyjából ugyanaz volt, mint amikor a G4Media hírportál „oknyomozása” lehetővé tette a Román Külügyminisztérium (MAE) számára, hogy támadást intézzen az Orbán-kormány határon túli gazdaságfejlesztési programja ellen. Most is a hírszerzéssel kapcsolatba hozott két médium, az Adevărul és a G4Media cikkezett a tranzitforgalom magyar fél általi állítólagos akadályozásáról. Az ürügyet az osztrák–magyar [határnál feltorlódott](#) román állampolgárok esete jelentette, amit úgy tállaltak, hogy kizárólag Bogdan Aurescu külügyminiszter, Marius Lazurca budapesti román nagykövet hajthatatlansága és határozottsága, az Európai Unió szerveinek tiltakozása és az Orbán-kormány „meghunyaszkodása” miatt oldódott meg.
- Ettől kezdve aztán naponta több cikk foglalkozik a magyar kormány tevékenységével, a magyar parlament által megszavazott rendeleti kormányzással. Elfogult módon teszik mindezt, mert például nem említik, hogy a törvény csak a járvány ügyében illetékes, valamint számos államban, így Romániában is van hasonló kormányzati politika. A „megmondóember” Vladimir [Tismăneanu](#) például figyelmen kívül hagyta, hogy a román kormány szinte minden olyan lépést megtett, amiket a magyar kormány, sőt, még azokon is túltett, hiszen mindenféle indoklás nélkül [felfüggesztette](#) az Emberi Jogok Európai Egyezményének végrehajtását.

A fenti médiaanyagok megrendelőinek azonosításához támpontot ad, hogy a politikai pártok eddig nem kapcsolódtak be ebbe a kampányba – kivétel Dacian [Cioloş](#), a Renew Europe EP-frakció vezetője, közismerten titkosszolgálati kapcsolatokkal rendelkező volt miniszterelnök. Utóbbi azt javasolta, hogy a Magyarországnak szánt európai uniós összegeket EU-intézményeknek kellene kezelniük.

Ha a támadássorozat motivációit keressük, akkor szem előtt kell tartanunk, hogy ennek az információs hadviselésnek a megrendelői a magyar közösséggel folytatott viszonyt „nulla összegű játék” képében tudják elképzelni és mindent ennek rendelnek alá. A dezinformációk megrendelői a szűk hatalmi elithez tartoznak, hiszen egyeztetni tudják a kormányzati, média- és ügyészségi intézkedéseket – ahogy azt az úz-völgyi temető ügye is mutatta.

A dezinformáció a mindennapi politika részévé vált, nem csupán magyar viszonylatban. Mindez elsősorban egy hatalmi elit túlélését szolgálja, hiszen ugyanazok az emberek, médiumok aktívak már hosszú ideje, több kormányzat alatt.